

Lieneke Dijkzeul

Dagen van schaamte

UITGEVERIJ

XL

DEVENTER

1

Achter haar raam op de derde verdieping inspecteerde een oude dame de spathiphyllum, die volop in bloei stond, de witte bloemen helder afstekend tegen het diepgroene blad. Sinds ze hem had verpot nam hij de halve vensterbank in beslag.

Had ze hem vandaag nu wel of niet begoten? De aarde leek niet droog, maar de bloemstengels waren slap, al kon dat zowel het gevolg zijn van te veel als van te weinig water – soms wist je het niet. Om erachter te komen zou ze hem uit de sierpot moeten lichten en controleren of daar water in stond. Maar het was zo'n toestand. Kranten uitspreiden tegen het morsen, pot leeggieten in de gootsteen, die dan ook weer viezig werd.

Misschien was het beter het een paar dagen aan te zien. Hingen de stengels dan nog, hadden ze water nodig; hadden ze zich opgericht, was er niets aan de hand. Uitstellen bespaarde dikwijls een hoop moeite en rommel.

Ze trok een verdorrend blad los toen haar blik viel op een man die het pad af liep. Hij was van gemiddelde lengte, lichtelijk gezet, en hij nam grote, zelfbewuste stappen die een zekere mate van ongeduld verrieden. Zijn jasje zwaaide ervan heen en weer. Een man met gezag, of in elk geval wilde hij die indruk wekken.

Hij knelde iets onder zijn arm dat dreigde te vallen, misschien omdat hij intussen uit zijn binnenzak zijn telefoon had gepakt, die nu al zijn aandacht in beslag nam.

In zijn witte overhemd en correcte, scherp gesneden pak leek hij het type man dat vooral bezig was met het doel dat hem voor ogen stond, terwijl hij zich niet realiseerde dat geluk niet lag in het bereiken daarvan, maar in de weg ernaartoe.

Bij de vijver koos hij het pad dat naar het parkeerterrein leidde, en een windvlaag onthulde een kalende plek op zijn achterhoofd, waarover het donkere haar zorgvuldig gekamd had gelegen.

Het gaf hem iets kwetsbaars en het ontlokte haar een glimlach; hun haar was voor mannen dikwijls een teer punt, dat wist ze nog. Haar man had in de badkamer met behulp van de handspiegel zorgelijk zijn kruin bekeken, waarvan de bleke huid steeds duidelijker zichtbaar werd. Zij had het geen probleem gevonden en hem er zachtmoedig mee geplaagd. 'Ik hou toch wel van je, Gerbrand.'

Bovendien, ze had haar eigen problemen, toentertijd. Opvliegers, borsten die de neiging vertoonden te gaan hangen. En niet alleen die borsten – van voorhoofd tot knieën leek de hele boel steeds meer toe te geven aan de zwaartekracht.

Ze had er geen rekening mee gehouden. Het leven

was eindeloos! Natuurlijk werd je ouder, maar leeftijd was niet meer dan een getal, niet iets om je druk over te maken. Ze wilde zuchten, maar deed het niet. Wat leek het lang geleden, en onbelangrijk. Gerbrand al zoveel jaren dood. Had hij maar de kans gekregen om kaal en lelijk en oud te worden. Liever dat dan de eenzaamheid die volgde – de kinderen het huis uit, bezig met carrière en hun eigen leven, terwijl haar wereld steeds kleiner werd. Het gebeurde sluipenderwijs, het drong nauwelijks tot je door, je had het gevoel dat je het krimpen zelf bepaalde, dat het een keuze was. Onterecht, wist ze nu. Het was zoals de dingen liepen, onvermijdelijk en onomkeerbaar. Ze werd zodanig door haar herinneringen in beslag genomen dat ze pas weer echt naar de man keek toen hij al bijna de hoek omsloeg naar het parkeerterrein. Op de een of andere manier kwam hij haar bekend voor. Misschien werkte hij hier, of was hij een van de bezoekers die regelmatig kwamen – je kon je ze onmogelijk allemaal herinneren. En eigenlijk deed het er ook niet toe. Een man in een pak. Ze bracht het dorre blad naar de pedaalemmer en liep terug naar de treurende spathiphyllum. Zuchtte toch. Waar lag de krant? En had ze die eigenlijk al uit?

De man in kwestie heette Pieter Elting en had een slecht humeur, veroorzaakt door een aantal dingen. Daar was de das die hem al de hele warme middag had gehinderd en die hij nu, op weg naar zijn auto, lostrok. Er was ook het stapeltje papieren in een glad plastic hoesje dat weggleed toen hij zijn telefoon uit zijn binnenzak haalde. Maar vooral was er de hoofdpijn als gevolg van een ietwat uit de hand gelopen avond op de tennisbaan.

Hij klemde de papieren onder zijn andere arm – stom om zijn tas thuis te laten liggen – keek op zijn telefoon en zag dat hij maar drie gesprekken had gemist. Dat kon wachten. Alles kon wachten, want hij had vakantie, een week lang. En hij was eraan toe. Een douche zo meteen, schone kleren, een kleine whisky om op orde te raken, misschien vanavond op het terras toch nog wat stukken doornemen om er vanaf te zijn, maar in elk geval vroeg naar bed.

Zijn buik spande tegen zijn broeksband toen hij de papieren op het dak van de auto legde en naar de sleutel grabbelde. Wat hij met tennissen aan calorieën had verbruikt had hij daarna aan de bar weer ruimschoots aangevuld. Er moest een eind aan komen. Hij kon niet blijven doorgaan vertier buitenshuis te zoeken, alleen maar omdat thuis de lege kamers hem

aangrijnsden. Nou ja, ondanks de kater was hij op tijd geweest voor het eerste overleg. 's Avonds een vent, 's ochtends een vent. Maar nu wel, voor hij het vergat, ErikJan bellen om het potje dubbel af te zeggen dat hij gisteren in zijn overmoed voor vanavond had afgesproken.

Hij legde de papieren op de passagiersstoel, trok zijn jasje uit en gooide dat eroverheen, stapte in, startte en stapte meteen weer uit. De auto had de hele dag in de zon gestaan en was kokendheet.

Móést hij bellen? Een berichtje volstond ook, en hij bleef gespaard voor de overredingskracht van ErikJan. Hij tikte snel een boodschap in, zag dat hij een fout maakte maar liet die staan. Drukdrukdruk. Goddank had hij niet die week vakantie benoemd. Hij sloot af met de vage belofte voor een nieuwe afspraak. ErikJan zou het begrijpen; een prima vent, maar zijn alcoholiname begon zijn contacten in de weg te zitten.

Pas op de rondweg begon de temperatuur in de auto enigszins aangenaam te worden. Dat had gisteren ook langer geduurd dan hij gewend was. Misschien toch even de garage bellen? Van een auto van nog geen jaar oud mocht je meer verwachten. Gedoe. Nog een geluk dat de dag zelf niet al te erg was geweest. Natuurlijk, het gebruikelijke gezemel en de eindeloze uitweidingen, maar uiteindelijk kon hij de

zaken altijd plooiën, liepen de dingen zoals hij het wilde. Behalve met Monica.

Hij gaf richting aan en verliet de ring. De veranderende omgeving beïnvloedde direct zijn humeur. Bomen en groen, en vooral veel ruimte en weinig mensen. Ach, Monica... Het was stil in huis, natuurlijk, maar miste hij haar nu werkelijk? Een huwelijk van zestien jaar was niet niks. Dat vond zij ook, want ze zei dat ze ervoor 'gevochten' had. Dat vechten was hem niet zo opgevallen, tenzij ze bedoelde dat de ruzies in frequentie toenamen naarmate hij minder thuis was. Terwijl, jeezus, ze had alles wat haar hartje begeerde. Je moest er iets voor overhebben. Enfin, gedane zaken namen geen keer, om eens een cliché te gebruiken. Het woord stak. Ze had hem verweten nog uitsluitend in clichés te antwoorden, niet te luisteren. Volkomen onterecht. Avond aan avond had hij het gejammer moeten aanhoren over gebrek aan aandacht, aan gezelligheid, aan werkelijk contact, wat dat dan ook mocht betekenen. Zo had ze het genoemd, 'werkelijk contact'. Wijvengezeik.

Hij sloeg de juiste laan in, reed bijna stapvoets. Willemslaan. Zelfs na acht jaar keek hij met genoeg naar het straatnaambordje. Een schitterende laan, de grote huizen van ouderwetse architectuur en welhaast verscholen achter het overdadige groen, de eiken nog fris in het blad. Wie hier woonde was arrivé.

Hij draaide zijn oprit op, parkeerde oudergewoon- te voor de linkergarage, al was dat niet meer nodig, omdat sinds vier maanden Monica's auto ontbrak.

Even nog bleef hij zitten, moe opeens, het vochtige overhemd nu kil tegen zijn rug, zijn voeten warm en ietwat opgezet in zijn schoenen. De linker kleine teen hinderde nog steeds, de nagel was dik en geel verkleurd. 'Kalknagel,' zei Monica. 'En hij groeit in. Je moet naar de pedicure.' Ze had geen afspraak voor hem gemaakt, iets wat ze vroeger wel gedaan zou hebben.

Hij keek naar zijn handen op het stuur. Aan de rechter ringvinger geen trouwring meer. De ruggen be- haarder dan vroeger, de gebruinde huid ontsierd door een paar levervlekken. Waarom vielen die han- den hem opeens op? Kennelijk was hij na een dag als vandaag vatbaarder voor sentimentele gedachten. De onbenulligheid van die mensen... God, hij was toe aan een whisky.

Hij stapte uit, waarbij een van de overhangende tak- ken van de wilg hem in het gezicht sloeg. Monica had gelijk gehad dat ze de enorme conifeer had laten rooi- en. Sombere bomen, kerkhofbomen. Ze had betoogd dat de salix een Frans accent zou geven, en ook dat was juist gebleken. Maar na acht jaar van snelle groei werd ook duidelijk dat hij een paar meter verder van het pad geplaat had moeten worden. De auto ging er

bijna onder schuil. De tuinman maar eens raadplegen. Misschien moest het krenge er gewoon uit.

Langzaam liep hij naar het huis, rook de zoetige, aardse geur van de pioenen, die deze week op hun best waren. Volgende week al zou het grotendeels voorbij zijn. Geen bloem stierf mooier dan een pioen, vond Monica – het trage vallen van de blaadjes, nog met glans, alsof ze er niet in geloofden dat het leven van zo korte duur kon zijn. Daar had ze oog voor gehad. Waarom tuinierde hij nooit meer? In het begin hadden ze de tuin grotendeels zelf onderhouden, bestelden alleen voor het grove werk de tuinman. Er was de klad in gekomen, zoals in zoveel dingen. Geen tijd, en uitbesteden was gemakkelijker. Al was het eerste wat hij na Monica's vertrek gedaan had de wasvrouw eruit flikkeren. Schei uit zeg, een wasmachine kon je zelf vullen en het strijken van zijn overhemden verschafte hem een onverwacht genoeg, nadat hij had uitgevogeld hoe het moest. Geen van zijn relaties zou ooit begrijpen dat de geur van schoon katoen onder een heet ijzer bijna erotisch was. Eens per veertien dagen werkte hij zich, gesterkt door een borrel, door de stapel heen, de radio afgestemd op een zender die Monica had verafschuwd.

De hal verwelkomde hem met koele schemer. Onder de kapstok stond zijn tas. Binnen lagen er twee poststukken op de eettafel, dus de werkster was geweest.

Hij gooide zijn jasje over een stoel en trok de das over zijn hoofd, aarzelde op weg naar de drankkast. Misschien was een koud biertje een beter idee. Het hakte er minder in.

In de keuken was de vaatwasser leeggeruimd en het aanrecht, waarop hij vanochtend de kleverige morsvlekken had aangetroffen die hij er gisteravond met zijn dronken kop op had achtergelaten, was smetteloos schoon. Leve de poetsvrouw. Ze werd er niet goedkoper op, maar ze was ijverig en betrouwbaar.

Met het biertje in zijn hand deed hij de serredeuren open en liep de tuin in, stak het grasveld over naar het water dat Monica spottend 'de sloot' had genoemd, maar in werkelijkheid een vaart was die leidde naar het meer, een halve kilometer verderop, herinnerde zich al die malen dat hij dit deed met een schuldig genoegen, terwijl Monica – na ook een lange werkdag – met het eten bezig was. Hij keek naar een zwaan die voorbij dreef, drie jonkies in haar kielzog, hun verenpak nog rommelig bruinwit. Nog altijd had hij niet de boot uit de winterberging gehaald, laat staan dat hij er onderhoud aan had verricht. Geen zin en geen fut. Bovendien was het een boot die je met z'n tweeën moest zeilen. Misschien was het verstandiger om hem van de hand te doen.

De zon scheen warm op zijn schouders, en hij ontspande zich, nam nog een slok bier, wandelde langs